

«ساعت زمین» را به وقت امشب کوک کنید

«ساعت زمین» یک رویداد جهانی است که توسط صندوق جهانی طبیعت (WWF) هر ساله به آخرین شنبه ماه مارس اطلاق می‌شود.

«ساعت زمین» یک رویداد جهانی است که توسط صندوق جهانی طبیعت (WWF) هر ساله به آخرین شنبه ماه مارس اطلاق می‌شود. در این روز خانواده‌ها و کسب و کارها با خاموش کردن چراغ‌ها و سایر دستگاه‌های الکتریکی غیرضروری خود به مدت یک ساعت این رویداد را یادآوری می‌کنند.

به گزارش ایسنا، ساعت زمین نخستین بار توسط روزنامه سیدنی مورنینگ هرالد در سال ۲۰۰۷، زمانی مطرح شد که ۲.۲ میلیون نفر از ساکنان سیدنی اقدام به خاموش کردن چراغ‌های غیرضروری کردند. به دنبال این اقدام سیدنی، بسیاری از شهرهای دیگر جهان، برگزاری این رویداد را به تصویب رساندند.

ساعت زمین یک رویداد بین‌المللی است که توسط صندوق جهانی طبیعت نامگذاری شده و هدف آن جلب توجه مردم به حفظ کره زمین و پیامدهای تغییرات اقلیمی به طور مشترک در یک ساعت خاص در آخرین شنبه ماه مارس است. نخستین گرامیداشت ساعت زمین در ایران در سال ۱۳۹۰ و با خاموشی چراغ‌های برج میلاد در تهران انجام شد و در سال ۱۳۹۱ تعداد بیشتری از سازه‌های معروف شهرهای ایران به این حرکت پیوستند و افزون بر برج میلاد، برج آزادی تهران، سی‌وسه پل اصفهان، پل سفید اهواز و ساعت میدان و شهرداری رشت نیز چراغ‌های خود را خاموش کردند.

آئین «ساعت زمین» در سال ۱۴۰۲ در روز شنبه (۵ فروردین مصادف با ۲۵ مارچ سال ۲۰۲۳) از ساعت ۲۰ و ۳۰ دقیقه تا ۲۱ و ۳۰ دقیقه به وقت محلی در سراسر جهان برگزار می‌شود.

اما و اگرهای آلودگی نوری

آلودگی انواع گوناگونی دارد. از آلودگی آب و خاک گرفته تا آلودگی هوا، همه و همه زیرمجموعه تعریف آلودگی قرار می‌گیرند. آلودگی زمانی رخ می‌دهد که میزان یک آلاینده در محیط از حد استاندارد خود فراتر رود. آلودگی هوا و آلودگی آب موضوعاتی هستند که تمرکز زیادی روی آن‌ها وجود دارد. هیچ‌کس منکر اهمیت و جدیت این نوع از آلودگی‌ها نمی‌شود اما در این بین نکته قابل توجه این است که با گسترش شهرها و علیرغم رشد روزافزون منابع نوری مصنوعی، آلودگی نوری از چشم ما پنهان مانده و شاید چشمان ما به این روشنائی غیرعادی عادت کرده است. انسان و نورهای خودساخته‌اش، سال‌هاست که پرده نمایش آسمان را از ستاره‌های اصلی نمایشنامه آن دزدیده‌اند.

زمانی که از بعد روانشناختی به مسئله آلودگی نوری نگاه می‌کنیم، متوجه ترس بشر از تاریکی می‌شویم. این ترس همواره سبب شده است تا انسان به دنبال روشنائی بیش از حد و بعضاً مضر باشد. طبق تعریف منجمان، آلودگی نوری به نورهای فزاینده گفته می‌شود که درخشش ستارگان را کم فروغ می‌کند اما طبق تعریفی که میان بیولوژیست‌ها رایج است، آلودگی نوری، نورهای آزار دهنده‌ای هستند که شب را از حالت طبیعی خود خارج می‌کند.

آلودگی نوری عمدتاً به دو علت است. در برخی موارد استفاده از «شدت روشنائی» بیش از حد نیاز باعث آلودگی می‌شود. علت دوم زاویه غلط تابش نور و اتلاف انرژی است.

در واقع نوری که به صورت نادرست از آن استفاده شود، سبب ایجاد آلودگی نوری خواهد شد. هر گونه استفاده غیرمعمول از منابع نوری خارج از استاندارد جدول‌های شدت روشنائی، باعث پدید آمدن آلودگی نوری می‌شود. با جست و جوی منشا تولید نور در کشور می‌توان به این موضوع رسید که عمده نور تولیدی در ایران، با استفاده از سوخت‌های فسیلی ایجاد می‌شود. در واقع رد پای سوزاندن سوخت‌های فسیلی پشت تصویر روشن شهرها دیده می‌شود. طبقه مطالعه‌ای که در سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۹۱ انجام شده، استان‌های تهران و البرز به عنوان صدرنشینان جدول آلودگی نوری در کشور معرفی شدند و استان‌های خوزستان، اصفهان، بوشهر و فارس در جایگاه‌های بعدی قرار دارند.

با قرار دادن تکه‌های پازل داده‌های آلودگی نوری در ایران می‌توان به این نتیجه رسید که افزایش تراکم نسبی و توزیع نامتوازن جمعیت، مهاجرت‌های جمعیتی و تشدید آن از عوامل اصلی گسترش آلودگی نوری در کشور همچنین تمرکز حداکثر آلودگی نوری در بعضی استان‌ها است. تمرکز فعالیت‌های تجاری و صنعتی در برخی استان‌ها و قانون‌های جمعیتی از جمله مراکز استان‌ها و محدوده‌های صنعتی، روند افزایش نور مصنوعی و آلودگی نوری را در کشور افزایش داده است.

آلودگی نوری تنها در شهرها وجود دارد؟

آلودگی نوری نه تنها در فضای شهر و خارج از خانه بلکه درون فضای بسته قابل تعریف و مهمان خانه‌هایمان نیز است. چرخه خواب و بیداری انسان بر اساس هورمون ملاتونین تنظیم می‌شود. ترشح این هورمون به مقدار زیادی وابسته به نور آبی - سفید (Blue Rich) است. این در شرایطی است که انسان در حال حاضر در طول شبانه روز به صورت مداوم تحت تاثیر این نورها قرار دارد. با توجه به اینکه ترشح این هورمون تنها در طول ساعات شب انجام می‌شود، وجود نور آبی - سفید سبب شده تا اختلالات خواب و مشکلات دیگری نظیر از بین رفتن نظم دوره قاعدگی بانوان بیش از پیش مشاهده شود. به طور طبیعی زمانی که فرد می‌خواهد به خواب برود باید در محیطی باشد که نتواند انگشتان دست خود را مشاهده کند و اگر اینگونه نباشد آن محیط از نظر نوری

آلوده است .

تاثیر همراهی با رویداد «ساعت زمین» بر کاهش تغییرات آب و هوایی

ژیلا مهدی آقایی - معاون سابق آموزش و مشارکت های مردمی سازمان حفاظت محیط زیست - درباره «ساعت زمین» می گوید: ساعت زمین نه فقط یک تمرین کاهش کربن بلکه یک عمل نمادین در ایجاد آگاهی و ترغیب حس مسئولیت پذیری محیط زیستی با هدف تشویق مردم، دولت ها و مشاغل برای شناسایی رد پای اکولوژیک شان است. با شرکت در رویداد ساعت زمین مردم متعهد می شوند که با تغییرات آب و هوایی مبارزه کنند و آینده بهتری برای زمین بسازند.

وی اضافه می کند: ساعت زمین به ما یادآوری می کند که اگرچه متوقف کردن پیشرفت تغییرات آب و هوایی یک مشکل جهانی است اما راه حل های محلی نیز دارد. اینکه حتی خاموش کردن چراغ هنگام ترک اتاق، کم کردن نور خانه یا حتی استفاده نکردن از ماشین تک سرنشین و بسیاری اقدامات کوچک محیط زیستی، چگونه می تواند تاثیری قابل توجه بر تغییرات آب و هوایی در منطقه شما بگذارد.

به گفته او ساعت زمین کمک می کند تا میلیون ها نفر در سراسر جهان از اهمیت تصمیم گیری های آگاهانه در زندگی روزمره خود برای بهبود وضعیت محیط زیست مطلع شوند و این نشان می دهد که چگونه این میلیون ها نفر با تصمیم خود می توانند تغییرات مثبت عمده ای ایجاد کنند. این امر برای تشویق مردم برای آگاهی از اثرات تغییرات اقلیمی و تأثیر فاجعه بار آن در طولانی مدت روی زمین و زندگی ما است.

مهدی آقایی با تأکید بر اینکه ما سوخت های فسیلی سیاره خود را مصرف و محیط زیست را با آلودگی، گرم شدن کره زمین و تغییرات اقلیمی ویران می کنیم، می گوید: این واقعیت که اقدامات مثبت روزمره ما می توانند تغییراتی بزرگ ایجاد کنند، بسیار مهم و درعین حال آسان است. ۶۰ دقیقه همراهی آگاهانه ما می تواند تأثیرات مثبت ماندگاری را برای کاهش معضلات محیط زیستی رقم بزند به ویژه هنگامی که همه با هم اقدام می کنیم.

به گزارش ایسنا درست است که هر سال در این روز نمادهای فرهنگی تعداد زیادی از کشورهای دنیا یک ساعت به احترام زمین خاموش می شوند تا گوشه ای از پیامدهای آلودگی نوری را به دنیا یادآوری کنند اما سوال اصلی این است که در ۸۷۵۹ ساعت دیگر سال، چه تلاشی برای کاهش آلودگی نوری در دنیا به خصوص کلانشهرهای پر زرق و برق انجام می شود؟ به نظر نمی رسد که تنها یک ساعت خاموشی زمان کافی برای استراحت چشمان خواب آلود زمین باشد.